

Автобіографія

Загальна інформація

Прізвище, ім'я, по батькові	БУЩЕНКО АРКАДІЙ ПЕТРОВИЧ
Дата народження	[REDACTED]
Місце народження	[REDACTED] Україна
Громадянство	Україна
Стать	Чоловік
Адреса для кореспонденції	01043, Київ, вул. Пилипа Орлика, 4а
Електронна адреса	[REDACTED]
Телефон	[REDACTED]

Освіта та професійне навчання

1973-1982	Середня школа № 64, Харків
1982-1985	Харківське музичне училище ім. Лятошинського, факультет фортепіано, спеціальність - концертмейстер
1983-1991	Українська юридична академія ім. Ф.Е. Дзержинського, Харків, Україна, спеціальність - правознавство, кваліфікація - юрист
2002	Практичний тренінг з міжнародного судових процесів у правах людини, з наголосом на недискримінації та правах меншин і Європейській конвенції з прав людини. Нідерландський Гельсінський комітет та INTERIGHTS, Шустерберг, Нідерланди
2003	Регіональна програма з прав людини. Інститут з прав людини та гуманітарного права Рауля Валленберга та Університет Лунду. Лунд/Стокгольм, Швеція
2004	Додаткова регіональна програма з прав людини. Інститут з прав людини та гуманітарного права Рауля Валленберга, Університет Лунду, Тбілісі, Грузія
2007	Лідерська програма для міжнародних відвідувачів «Система кримінальної юстиції США», Державний департамент США,

Вашингтон (Округ Колумбія), Даллас (Техас), Рино (Невада),
Райлі (Північна Кароліна) Нью-Йорк (Нью-Йорк), США

Професійна діяльність

2017 – теперішній час	<p>Суддя Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду</p>
	<p>Здійснення розгляду кримінальних справ у касаційному порядку</p>
2012-2017	<p>Виконавчий директор Громадської спілки «Українська Гельсінська спілка з прав людини» (асоціація близько 30 громадських організацій)</p>
	<p>В обов'язки входило управління всіма аспектами діяльності організації, розробка та реалізація стратегії розвитку організації, управління ключовим персоналом, розвиток нових напрямків, пошук фінансування та фінансове управління.</p>
	<p>Основні напрямки діяльності організації:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - правове консультування через найбільшу в Україні недержавну правозахисну мережу громадських приймалень, яка нараховує 21 представництво, інформаційно-просвітницька робота. Щорічно до мережі зверталось більш ніж 15 тисяч осіб;
	<ul style="list-style-type: none"> - судовий захист жертв порушень прав людини (Центр стратегічних справ), який адміністрував щорічно близько 400 справ, що стосуються порушень прав людини, розвиваючи нові напрямки роботи і розробляючи та тестуючи нові інструменти захисту. Центр також займався дослідженням використання практики ЄСПЛ в національних судах, надавав правові висновки (amicus curiae) до Конституційного Суду України у значущих справах
	<ul style="list-style-type: none"> - аналітичний напрямок досліджував ситуацію в різних сферах, опрацьовував концепції вирішення проблем, розробляв законопроекти, залучав до співпраці фахівців. В 2017 році підготував «Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні», провів Міжнародну наукову конференцію «Пост-конфліктне правосуддя в Україні», розробив законопроект «Про засади державної політики захисту прав людини в умовах подолання наслідків збройного конфлікту». Також протягом 2015-2016 років координував моніторинг виконання Національної стратегії у сфері прав людини. Окремим напрямком був Місцевий індекс прав людини, в рамках якого аналізувалося, як місцеве самоврядування використовує свої повноваження з позиції реалізації прав людини;
	<ul style="list-style-type: none"> - центр документування займався фіксацією порушень, пов'язаних з конфліктом на Сході та здійснював здійснюючи польові та пілотні дослідження, пропонуючи цільовим аудиторіям власні аналітичні матеріали, адміністрував інтерактивним ресурсом «Мапа пам'яті».
	<ul style="list-style-type: none"> - в рамках освітньої діяльності було створено Освітній дім прав людини поблизу Чернігова, який став освітнім хабом для багатьох

неурядових організацій. Також організацією було розроблено і впроваджено навчальний курс «Стандарти прав людини в практиці адвокатів та суддів» – інструмент посилення професійного потенціалу адвокатів та суддів в сфері прав і свобод людини, який сполучає дистанційне навчання з очними сесіями та навчальними візитами. Кілька випускників курсу стали суддями Верховного Суду та Вищого антикорупційного суду. Також в рамках цього напрямку велася робота зі школами з формування освітнього простору на засадах прав людини, серед іншого, в рамках курсу «Школа – територія прав людини», а також практично-орієнтована імплементація прав людини в систему вищої освіти через зміцнення партнерства між неурядовими організаціями та вишами.

– УГСПЛ проводила значну кількість адвокаційних кампаній на національному та міжнародному рівні. В 2017 році УГСПЛ спільно з партнерами була проведена міжнародна наукова конференція «Пост-конфліктне правосуддя в Україні», у якій взяли участь більше 50 провідних експертів міжнародного права з Австралії, Азербайджану, Великої Британії, Данії, Італії, Казахстану, Канади, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Росії, США, України, Франції, Хорватії. Адвокаційний проект «Думайдан» об'єднував в собі декілька форм діяльності в одній щорічно обраній темі: експертне обговорення спеціалістів УГСПЛ та зовнішніх експертів, стратегічне ведення справ юристами ЦСС, проведення зустрічей з представниками громад та владою, розробку проекту змін до законодавства, обговорення теми з широкою громадськістю на круглих столах тощо.

Більш детально про роботу організації можна дізнатися з річних звітів <https://helsinki.org.ua/richni-zvity-2/>

1995-2017

Адвокат

Поступова спеціалізація на кримінальних справах. У подальшому більша спеціалізація на представництві заявників в Європейському суді з прав людини.

За моїми заявами до ЄСПЛ були прийняті майже 60 рішень, які мали вплив на правову систему України. Нижче наводиться перелік справ з коротким описом:

	Назва	Встановлені порушення	Вплив на правову систему
<i>Нелюдське поводження в міліції</i>			
1	<i>Afanasiev v. Ukraine</i> no. 38722/02 5 квітня 2005 року	порушення статей 3 та 13 Конвенції: нелюдське поводження в міліції з метою отримання зізнання, відсутність ефективного розслідування	З найбільш значущих наслідків: кримінальне процесуальне законодавство позбавило юридичного значення позасудові показання; створена система безоплатної правової допомоги, передбачений обов'язок негайно залучити захисника затриманій особі;
2	<i>Zakharkin v. Ukraine</i> no. 1727/04 24 червня 2010 року	порушення статей 3, 5§1, 5§3 Конвенції: нелюдське поводження в міліції, безпідставне затримання, тривале доставлення до судді	

3	<i>Bocharov v. Ukraine</i> no. 21037/05 17 березня 2011 року	порушення статті 3 Конвенції: нелюдське поводження в міліції з метою отримання зізнання, відсутність ефективного розслідування	передбачена функція «особи, відповідальної за благополуччя затриманих»; створено Національний превентивний механізм; за Державним бюро розслідувань закріплено розслідування нелюдського поводження; в Генеральній прокуратурі створено спеціальний департамент для керівництва розслідуванням порушень прав людини в діяльності органів правопорядку
4	<i>Yatsenko v. Ukraine</i> no. 75345/01 16 лютого 2012 року	порушення статей 3 та 13 Конвенції: нелюдське поводження в міліції з метою отримання зізнання, відсутність ефективного розслідування	
5	<i>Kulik v. Ukraine</i> no. 10397/10 19 березня 2015 року	Порушення статей 3, 13 Конвенції: нелюдське поводження в міліції з метою отримання зізнання, відсутність ефективного розслідування	
6	<i>Kirpichenko v. Ukraine</i> no. 38833/03 2 квітня 2015 року	Порушення статей 3, 13 Конвенції: нелюдське поводження в міліції з метою отримання зізнання, відсутність ефективного розслідування	
Невиправдане застосування сили			
7	<i>Kucheruk v. Ukraine</i> no. 2570/04 6 вересня 2007 року	Порушення статей 3, 5, 13 Конвенції: використання палиць для вгамування психічно хворої особи, використання кайданок під час тримання в одиночній камері, відсутність належної психіатричної допомоги, відсутність медичної допомоги у зв'язку з нанесеними ушкодженнями, відсутність належного розслідування скарг на нелюдське поводження, тримання під вартою без правової підстави, відсутність можливості для психічно хворої особи оскаржити своє утримання у психіатричній лікарні	МЮ та МОЗ спільно був затверджений Порядок організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, відповідно до якого засуджені, що становлять небезпеку для оточення через психічні захворювання, розміщуються окремо від інших засуджених. Для цього в стаціонарі обладнується психіатричний ізолятор, де такі засуджені тимчасово тримаються до переведу в лікарню. Аналогічне положення міститься у правилах внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів. Також МОЗ затвердив Правила застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади.
8	<i>Lotarev v. Ukraine</i> no. 29447/04 8 квітня 2010 року	порушення статті 3 Конвенції: невинуватене застосування сили у в'язниці, відсутність розслідування	Також вдосконалені норми щодо застосування заходів фізичного впливу до засуджених
9	<i>Sergey Savenko v. Ukraine</i> no. 59731/09 24 жовтня 2013 року	Порушення статті 3 Конвенції: нелюдське поводження у в'язниці, відсутність розслідування	
10	<i>Davydov and Others v. Ukraine</i> nos. 17674/02 and 39081/02 1 липня 2010 року	порушення статей 3, 8 § 1, 13, 34, 38 Конвенції: масове побиття в'язнів в колонії, неналежне розслідування;	Діяльність парамілітарних загонів пенітенціарної служби була врегульована Положенням про територіальне (міжрегіональне) воєнізоване формування Державної

11	<i>Karabet and Others v. Ukraine</i> nos. 38906/07 and 52025/07 17 січня 2013 року	проведене розслідування на місці делегацією Суду Порушення статті 3 Конвенції, статті 1 Першого протоколу: масове побиття в'язнів в колонії, неналежне розслідування; зникнення особистих речей в'язнів	кримінально-виконавчої служби України, затвердженим наказом МЮ від 06.02.2017 № 292/5 та іншими актами законодавства. Зокрема, врегульоване застосування сили, а також зобов'язано наносити на обмундирування знаки розрізнення та символіку. Генеральною прокуратурою затверджені Методичні рекомендації щодо проведення досудового розслідування у кримінальних провадженнях за фактами порушень Конвенції про захист прав людини. Тим не менше, надходить інформація, що масові побиття в'язнів час від часу відбуваються.
12	<i>Shmorgunov and Others v. Ukraine</i> nos. 15367/14 and 13 others 21 January 2021	Порушення статей 3, 5 §§ 1, 3, 5 та 11 Конвенції: невиправдане застосування сили поліцією під час подій на Майдані 2013-2014 років, незаконне затримання та необгрунтоване втручання в свободу мирних зборів	
13	<i>Kadura and Smaliy v. Ukraine</i> nos. 42753/14 and 43860/14 21 January 2021	Порушення статей 3, 5 § 3 Конвенції: невиправдане застосування сили поліцією під час подій на Майдані 2013-2014 років, незаконне затримання	
<i>Неефективне розслідування злочинів</i>			
14	<i>Muravskaya v. Ukraine</i> no. 249/03 13 листопада 2008 року	порушення статті 2 Конвенції: неналежне розслідування підозрілої смерті	КПК 2012 року надав додаткові можливості потерпілим від злочинів. Однак проблема ефективного розслідування насильницьких злочинів залишається. В значному ступені це залежить від матеріального забезпечення та кадрів органів правопорядку
15	<i>Chernaya v. Ukraine</i> no. 1661/08 15 грудня 2016 року	порушення статей 3 та 13 Конвенції: відсутність ефективного розслідування вогнепального поранення	
<i>Погані умови утримання, неналежна медична допомога</i>			
16	<i>Kats and Others v. Ukraine</i> no. 29971/04 18 грудня 2008 року	Порушення статей 2, 5 та 13 Конвенції: смерть під вартою внаслідок неналежної медичної допомоги, тримання під вартою після рішення про звільнення	Держава вживає певних заходів для покращення ситуації, тим не менше скарги на погані умови продовжують надходити. http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-31596
17	<i>Lutsenko v. Ukraine (No. 2)</i> no. 29334/11 11 червня 2015 року	Порушення статті 3 Конвенції: погані умови утримання	
18	<i>Kushch v. Ukraine</i> no. 53865/11 3 грудня 2015 року	Порушення статей 3, 5 § 1, 5 § 3, 5 § 4, 5 § 5 Конвенції: погані умови утримання, неналежна медична допомога,	

		невиправдане тримання під вартою	
19	<i>Tkachev v. Ukraine</i> no. 11773/08 19 квітня 2018 року	Порушення статті 3 Конвенції: погані умови утримання	
<i>Довічне ув'язнення</i>			
20	<i>Petukhov v. Ukraine (no. 2)</i> no. 41216/13 12 березня 2019 року	Порушення статті 3 Конвенції: відсутність можливості дострокового звільнення для довічників	В Парламент внесено законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заміни довічного позбавлення волі більш м'яким покаранням», який пройшов друге читання
<i>Екстрадиція (загроза нелюдського поводження та відвертої відмови у правосудді і тримання під вартою)</i>			
21	<i>Soldatenko v. Ukraine</i> no. 2440/07 23 жовтня 2008 року	Порушення статей 3, 5 та 13 Конвенції: загроза екстрадиції в Туркменістан, відсутність правового регулювання екстрадиції та тримання під вартою	У всіх справах були застосовані тимчасові заходи відповідно од правила 39 Регламенту. У жодній справі заявник не був виданий. У справі Солдатенка встановлена <i>de facto</i> загальноєвропейська заборона на екстрадицію в Туркменістан, яка діє до цього часу.
22	<i>Kaboulov v. Ukraine</i> no. 41015/04 19 листопада 2009 року	порушення статей 3, 5 § 1, 5 § 1(f), 5 § 2, 5 § 3, 5 § 4, 5 § 5, 13, 34 Конвенції: загроза нелюдського поводження у разі екстрадиції в Казахстан, відсутність правового регулювання щодо тримання під вартою під час процедури екстрадиції; безпідставне затримання; порушення державою обов'язку співпрацювати з Судом	У справі Кабулова була встановлена загальноєвропейська заборона на екстрадицію в Казахстан, яка була скасована у справі Джаксирбергена. Справи цієї категорії стали поштовхом для розробки сучасної процедури екстрадиції, яка до того була відсутня.
23	<i>Baysakov and Others v. Ukraine</i> no. 54131/08 18 лютого 2010 року	Порушення статей 3, 13 Конвенції: загроза нелюдського поводження у разі екстрадиції в Казахстан	У 2010 році КПК було доповнено розділом 9 "Видача особи (екстрадиція)", що створив детальну процедуру екстрадиції та запобіжних заходів під час екстрадиції з судовим контролем.
24	<i>Dzhaksybergenov v. Ukraine</i> no. 12343/10 10 лютого 2011 року	Порушення статті 2 Протоколу № 4: порушення права на свободу пересування внаслідок процедури екстрадиції	Ці положення були відтворені також у КПК 2012 року і діють до цього часу.
25	<i>Novik v. Ukraine</i> no. 48068/06 18 грудня 2008 року	Порушення статті 5 § 1, 5 § 4, 5 § 5 Конвенції: відсутність правового регулювання щодо тримання під вартою під час процедури екстрадиції в Білорусь	
26	<i>Dubovik v. Ukraine</i> nos. 33210/07 and 41866/08 15 жовтня 2009 року		
27	<i>Kreydich v. Ukraine</i> no. 48495/07		

10 грудня 2009 року

28 *Kamyshev v. Ukraine*

но. 3990/06

20 травня 2010 року

Право на свободу

29 *Doronin v. Ukraine*

но. 16505/02

19 лютого 2009 року

Порушення статті 5 § 1, 5 § 3 Конвенції: тривале тримання під вартою, використання адміністративного арешту для кримінального переслідування

В КПК 2012 року внесені зміни до системи тримання під вартою, які імплементували вимоги статті 5 Конвенції.

Безпідставне і незареєстроване затримання залишаються проблемою.

30 *Roman Miroshnichenko v. Ukraine*

но. 34211/04

19 лютого 2009 року

Порушення статті 5 § 3 Конвенції: тривале тримання під вартою

Нещодавно КСУ скасував систему обов'язкового тримання під вартою за підозрою у певних злочинах

31 *Lutsenko v. Ukraine*

но. 6492/11

3 липня 2012 року

Порушення статей 5 § 1, 5 § 2, 5 § 3, 5 § 4, 18 Конвенції: безпідставне затримання, безстрокове тримання під вартою, відсутність повідомлення про підстави затримання, невідповідність слухання щодо питання про тримання під вартою, невідповідність процедури оскаржити тримання під вартою, застосування тримання під вартою з недозволеною метою

Питання компенсації за незаконне затримання до цього часу задовільно не вирішено

32 *Makarenko v. Ukraine*

но. 622/11

30 січня 2018 року

Порушення статей 5 § 1, 5 § 3 Конвенції: безпідставне затримання без дозволу суду, незареєстроване затримання, тривале тримання під вартою

33 *Zakordonets v. Ukraine*

но. 53425/11

8 лютого 2018 року

Порушення статті 5 § 3: невинуватено довге тримання під вартою

34 *Sinkova v. Ukraine*

но. 39496/11

27 лютого 2018 року

Порушення статті 5 § 1, 5 § 3, 5 § 5: тримання під вартою без рішення суду, невинуватено тримання під вартою, неможливість отримати компенсацію

Право на справедливий суд

35 *Lutsenko v. Ukraine*

но. 30663/04

18 грудня 2008 року

порушення статті 6 § 1 Конвенції: використання письмових показань без можливості допитати в суді

Майже у всіх справах судові рішення були скасовані у виключному провадженні.

36	<i>Shabelnik v. Ukraine</i> no. 16404/03 19 лютого 2009 року	порушення статті 6 § 1, 6 § 3 Конвенції: використання показань, отриманих без адвоката, на доведення винуватості	Справа Нечипорука врешті закінчилася виправдувальним вироком за обвинуваченням у вбивстві.
37	<i>Kornev and Karpenko v. Ukraine</i> no. 17444/04 21 жовтня 2010 року	порушення статей 5§3, 6§1, 6§3(b), 6§3(d) Конвенції: тривале тримання під вартою; тотальне порушення права на справедливий розгляд справи про адміністративне правопорушення, неможливість допитати анонімного свідка обвинувачення	В систему кримінального правосуддя внесені низка змін, які мають унеможливити подібні порушення: недопустимість позасудових свідчень – стаття 95 § 4 КПК – позбавила сенсу намагання отримати зізнання, маніпулювати процедурами для усунення захисника тощо.
38	<i>Nechiporuk and Yonkalo v. Ukraine</i> no. 42310/04 21 квітня 2011 року	Порушення статей 3, 5 § 1, 5 § 2, 5 § 3, 5 § 4, 5 § 5, 6 § 1, 6 § 3(c) Конвенції: катування з метою отримати зізнання у вчиненні злочину, безпідставне затримання, незареєстроване затримання, відсутність повідомлення про підстави затримання, невинуватого тримання під вартою, відсутність відповідної процедури перегляду тримання під вартою, використання показань, отриманих внаслідок катувань та порушення права на захист	система безоплатної правової допомоги та обов'язок повідомляти про затримання Центри БПД в значному ступені знизила ризик поганого поводження. Передбачено апеляційний розгляд рішення щодо адміністративного арешту
39	<i>Balitskiy v. Ukraine</i> no. 12793/03 3 листопада 2011 року	Порушення статей 6§1, 6§3 Конвенції: використання показань, отриманих за відсутності захисника, маніпуляція з адміністративним арештом та кваліфікацією злочину для уникнення обов'язкового призначення захисника.	
40	<i>Grinenko v. Ukraine</i> no. 33627/06 15 листопада 2012 року	Порушення статей 3, 5§1, 6§1, 6§3 Конвенції: відсутність ефективного розслідування скарг на катування, незареєстроване затримання, безпідставне затримання, використання на доведення винуватості показань, отриманих за відсутності захисника	
41	<i>Bandaletov v. Ukraine</i> no. 23180/06 31 жовтня 2013 року	Не встановлено порушення статей 6§1, 6§3(c) Конвенції	
42	<i>Tarasov v. Ukraine</i> no. 17416/03 31 жовтня 2013 року	Порушення статей 3, 6§1, 6§3(b), 6§3(c), 6§3(d) Конвенції: катування, відсутність ефективного розслідування,	

		використання для доведення винуватості показань, отриманих внаслідок катувань, недостатність часу та можливостей для підготовки захисту, порушення права на захисника та неможливість ефективно брати участь у розгляді через поганий стан здоров'я, використання позасудових показань свідків	
43	<i>Yaremenko v. Ukraine (no. 2)</i> no. 66338/09 30 квітня 2015 року	Порушення статей 6§1, 6§3 Конвенції: порушення Верховним Судом України справедливого судочинства через використання доказів, отриманих внаслідок нелюдського поводження	
44	<i>Krivoshey v. Ukraine</i> no. 7433/05 23 червня 2016 року	Порушення статей 6§1, 6§3(c) Конвенції: використання зізнань, отриманих за відсутності захисника	
45	<i>Shabelnik v. Ukraine (no. 2)</i> no. 15685/11 1 червня 2017 року	Порушення статей 6§1, 6§3 Конвенції: використання Вищим спеціалізованим судом доказів, отриманих внаслідок порушення права на захист	
Приватне життя			
46	<i>Koval and Others v. Ukraine</i> no. 22429/05 15 листопада 2012 року	порушення статей 3, 5 § 1, 8 Конвенції, статті 1 Першого протоколу: невинуватене застосування сили; нелюдське поводження в міліції, відсутність ефективного розслідування, порушення права на мирне володіння	З введенням в дію КПК 2012 року обшук в кримінальному процесі може відбуватися тільки на підставі дозволу суду, за виключенням рідких випадків. Розвивається судова практика, яка деталізує підстави проведення обшуку
47	<i>Belousov v. Ukraine</i> no. 4494/07 7 листопада 2013 року	Порушення статей 3, 5§1, 5§3, 8 Конвенції: нелюдське поводження в міліції, безпідставне затримання, незаконний обшук	
48	<i>Kotiy v. Ukraine</i> no. 28718/09 5 березня 2015 року	Порушення статей 5§1, 5§5, 8 Конвенції: безпідставне затримання та неможливість отримати компенсацію, порушення права на сімейне життя через підписку про невиїзд	Існуюче регулювання поки не усуває можливості подальших порушень статті 8 Конвенції
49	<i>Volosyuk v. Ukraine</i> no. 1291/03 12 березня 2009 року	Порушення статей 5 § 3, 5 § 4, 6 § 1 та 8 Конвенції: тривале тримання під вартою, неможливість оскаржити тримання під вартою, тривалий кримінальний	Відповідно до закону «Про попереднє ув'язнення» не може переглядатися кореспонденція, адресована Омбудсману, Європейському суду, міжнародним

		процес, перегляд листування ув'язненого	організаціям і їх представникам, прокурору і адвокату
50	<i>Naydyon v. Ukraine</i> no. 16474/03 14 жовтня 2010 року	Порушення статті 34 Конвенції: втручання у спілкування з Судом;	
51	<i>Fyodorov and Fyodorova v. Ukraine</i> no. 39229/03 7 липня 2011 року	Порушення статей 3, 6 § 1, 8 Конвенції: невинуватене застосування сили та відсутність ефективного розслідування, незаконних психіатричний огляд заявника, розгляд справи за відсутності заявника	
52	<i>Ovcharenko and Kolos against Ukraine</i> nos. 27276/15 and 33692/15 закінчена комунікація	Порушення статей 6, 8 Конвенції: звільнення суддів Конституційного Суду України в 2014 році	
Свобода висловлювань			
53	<i>Shapovalov v. Ukraine</i> no. 45835/05 31 липня 2012 року	Порушення статей 6 § 1, 10 Конвенції: ненадання журналісту інформації та заборона спостерігати за засіданням виборчої комісії, неможливість судового розгляду по суті скарги заявника	Законодавство в сфері виборів значно змінилось і фактично унеможливило таке порушення. Кодекс адміністративного судочинства певним чином вдосконалив процедуру розгляду скарг
54	<i>Agentstvo Televideniya Novosti against Ukraine</i> no. 34155/08 31 січня 2020	Порушення статті 10 Конвенції: притягнення газети до відповідальності за дифамацію	
55	<i>Yuriy Chumak v. Ukraine</i> no. 23897/10 18 March 2021	Порушення статті 10 Конвенції: відмова надати заявнику інформацію адміністрацією Президента	
Право на мирні зібрання			
56	<i>Chernega and Others v. Ukraine</i> no. 74768/10 18 червня 2019 року	Порушення статей 3, 6§1, 11 Конвенції: невинуватене застосування сили недержавними структурами, відсутність ефективного розслідування скарг, розгляд справи за відсутності зацікавленої особи, перешкоджання мирним зборам шляхом затримання та покарання учасників	Питання використання недержавних структур для виконання охоронних функцій залишається неврегульованим. Застосування сили недержавними структурами (титушками, активістами тощо) набуло останні роки поширення. Казати про вплив цього рішення поки зарано
Право на мирне володіння майном			
57	<i>Zelenchuk and Tsytsyura v. Ukraine</i> nos. 846/16, 1075/16 22 травня 2018 року	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції: невинуватене продовження мораторію на продаж землі	31 березня 2020 року прийнятий закон № 552-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського

			призначення», який передбачає запуск ринку землі
58	<i>Svit Rozvag, TOV and Others v. Ukraine</i> nos. 13290/11 and 2 others 27 червня 2019 року	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції: спосіб, яким заявники були позбавлені ліцензії на ведення ігрового бізнесу без перехідного періоду і будь-якої компенсації	14 липня 2020 року прийнятий закон № 768-IX «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор», який певним чином врегулює проблему

Експертна діяльність

2002 – 2012

Харківська правозахисна група

змістовний та фінансовий менеджмент проектів; розробка та адвокатування законопроектів та проектів інших нормативних актів; підготовка правових коментарів; розробка, підготовка та проведення освітніх заходів; діяльність у підготовці проектних заявок; підтримання робочих стосунків із державними агенціями; робота по створенню мережі НУО та адвокатів.

Директор або правовий експерт у програмах:

Створення національної системи попередження катувань та поганого поводження в Україні

Аналіз проблеми переповненості в установах тримання під вартою

Підготовка рекомендацій щодо застосування статей 3 та 5 Європейської Конвенції у національній судовій практиці

Кампанія проти катувань та жорстокого поводження в Україні

Правова допомога затриманим на початкових стадіях розслідування і під час слухання про тримання під вартою або звільнення

Аналіз відповідності національного законодавства та практики стандартам Європейського Комітету по запобіганню катуванням

Керівник Центру стратегічних справ

оцінка звернень до Центру з погляду прийнятності та вірогідного успіху; розробка – у співпраці із адвокатами – стратегії справи; консультації жертвам порушень та адвокатам, що задіяні у справах; нагляд за ходом справ, підготовка правових позицій за запитом Конституційного Суду України

Тренер

розробка, підготовка та проведення більш ніж 200 семінарів та тренінгів для адвокатів, суддів, працівників правоохоронних органів та активістів правозахисних організацій в Україні, Росії, Білорусі, Киргизстані

тематика: стратегічні справи на національному та міжнародному рівні, критерії прийнятності у Європейському суді з прав людини, попередження катувань за ЄКПЛ та інструментами ООН;

різноманітні аспекти права на свободу за статтею 5 ЄКПЛ, певні аспекти права на справедливий судовий розгляд за статтею 6 ЄКПЛ, «тотальний» захист під час кримінального процесу, звернення до Комітету ООН з прав людини за статтями 7, 9, 10, 14 МПГПП, стиль заяви до міжнародного органу: аргументація та композиція; міжнародні стандарти поліцейської діяльності тощо

- 2006-2009 *Національна комісія з утвердження демократії та верховенства права при Президенті України*
експерт робочої групи з підготовки проекту Кримінального процесуального кодексу України, підготовка розділів щодо судових процедур під час досудового провадження, доказового права, укладання та загальне редагування тексту проекту
- 2007 *Харківський інститут соціальних досліджень*
Консультант програми «Моніторинг системи безоплатної правової допомоги в Харківському регіоні»
- 2004-2006 *Національний університет внутрішніх справ*
член мобільної групи у програмі «Моніторинг прав людини в установах міліції», Харків-Полтава-Суми, Україна
участь у моніторингових візитах, підготовка звітів, розробка відповідного регулювання діяльності
експерт та тренер програми «Впровадження механізму моніторингу ІВС в системі МВС України»
підготовка посібників та участь у навчальних тренінгах

Окремі види діяльності

- 2006-2007 Координація підготовки та презентація «тіньового» звіту для Комітету ООН проти катувань (під час розгляду П'ятої періодичної доповіді Уряду України)
- 2005 Ключовий доповідач на сесії «Верховенство права» під час Щорічної зустрічі ОБСЄ з людського виміру у 2005 році, Варшава, Польща
- 2003-2007 Підготовка та презентація доповідей ХПГ під час Щорічної зустрічі ОБСЄ з людського виміру, Варшава, Польща
- 2002-2008 Участь у зустрічах із Європейським комітетом по запобіганню катуванням

Громадська діяльність

- 2008 – 2012 *Українська Гельсінська спілка з прав людини*
Голова правління

- загальний контроль за діяльністю, участь у розробці стратегічних планів
- 2008 –2012 **Інститут правових досліджень і стратегій**
Президент
Розробка стратегій та контроль над виконанням проектів в сфері захисту прав пацієнтів та паліативної допомоги.
- 2005-2012 **Міністерство юстиції України**
Член Координаційної ради з реформи безоплатної правової допомоги, координатор пілотних офісів із безоплатної правової допомоги
координація створення та функціонування пілотних офісів, підготовка нормативних документів офісів, участь у підготовці законопроекту, участь у підготовці Концепції формування системи безоплатної правової допомоги в Україні (затвердженої Указом президента від 9 червня 2006 року
- 2006-2009 **Міністерство внутрішніх справ України**
Член Громадської ради, уповноважений з забезпечення прав затриманих
аналіз нормативних документів Міністерства, розробка проектів змін до відповідних положень, координація діяльності мобільних груп, розробка рекомендацій Ради
- 2006-2010 **Благодійна організація «Пілотний проект «Правова допомога», Харків**
Президент
Участь у розробці стратегічних напрямків та загальний нагляд за діяльністю першого в Україні Офісу безоплатної правової допомоги
- 2005-2006 **Міністерство юстиції України**
Член робочої групи по підготовці законопроекту «Про компенсацію за порушення права на судових розгляд протягом розумного строку»
Член робочої групи по підготовці законопроекту «Про компенсацію жертвам злочинів»

VI. Публікації

Книги

- 2018 *Precedent UA – 2017. Дослідження практики застосування національними судами рішень ЄСПЛ (у співавторстві), Київ, КВІЦ, 2018*
- 2017 *Precedent UA – 2016. Дослідження практики застосування національними судами рішень ЄСПЛ (у співавторстві), Київ, КВІЦ, 2017*

- Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні (у співавторстві), Київ, Румес, 2017.*
- Права людини в Україні – 2016. Доповідь правозахисних організацій (загальне редагування), Київ, КВІЦ, 2017*
- 2016 *Мій дім – чужа фортеця: право власності в умовах збройного конфлікту на сході України (загальне редагування), Київ, Румес, 2016*
- Права людей з інвалідністю в умовах збройного конфлікту на сході України (загальне редагування), Київ, Румес, 2016*
- Права людини в Україні – 2015. Доповідь правозахисних організацій (загальне редагування), Київ, КВІЦ, 2016*
- 2015 *Precedent UA – 2015. Дослідження практики застосування національними судами рішень ЄСПЛ (у співавторстві), Київ, КВІЦ, 2015*
- 2014 *Судові справи, які змінюють Україну (у співавторстві), УГСПЛ-ЦИПЛ, 2014*
- 2013 *Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України (у співавторстві), Х. Фактор, 2013*
- 2011 *Тактика запобігання катуванням і представництва жертв катувань у суді. Посібник для адвокатів / Харківська правозахисна група. Харків, Права людини, 2011*
- 2011 *Тактика захисту права на свободу в межах кримінального процесу. Посібник для адвокатів / Харківська правозахисна група. Харків, Права людини, 2011*
- 2009 *Систематизований дайджест практики Європейського суду з прав людини за статтею 3 Конвенції про захист прав людини та основних свобод, 2 видання, Харків, ХПГ-Фоліо, 2009*
- 2008 *Систематизований дайджест практики Європейського суду з прав людини за статтею 5 Конвенції про захист прав людини та основних свобод, 2 видання, Харків, Права людини, 2009*
- 2007 *Застосування застави як запобіжного заходу під час розслідування та судового розгляду (методичні рекомендації) (у співавторстві із Ільковець Л.Б.), АВА/СЕЕЛІ – Академія прокуратури України – ХПГ, Київ, 2007*
- Українське законодавство та практика в світлі стандартів Європейського комітету по запобіганню катуванням (у співавторстві), Харків, Права людини, 2007*
- Застосування статей 3 та 5 Європейської Конвенції у національній судовій практиці, Харків, Права людини, 2007*
- 2006 *Систематизований дайджест практики Європейського суду з прав людини за статтею 2 Конвенції про захист прав людини та основних свобод, Харків, Права людини, 2006*
- 2005 *Стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основних свобод. Систематизований дайджест рішень Європейського суду з прав людини, Харків, ХПГ-Фоліо, 2005*

Аналіз відповідності українського законодавства та практики стандартам і рекомендаціям Європейського комітету із запобігання катуванням, Харків, ХПГ-Фоліо, 2005

2003 *Стаття 5 Конвенції про захист прав людини та основних свобод. Систематизований дайджест рішень Європейського суду з прав людини, Харків, ХПГ-Фоліо, 2003*

2001 *Уголовные кодексы 1960 и 2001 годов: сравнительные таблицы, Харьков, Одиссей, 2001*

Практика Европейского суда по правам человека. Выпуск 1. Статья 5 Конвенции о защите прав человека и основных свобод, СПАРК, Москва, 2001

Статті/Глави у книгах

2013 Розділи «Право на справедливий суд», «Право на свободу» у *Права людини в Україні – 2012 рік. Щорічна доповідь правозахисних організацій*. Харків, Права людини, 2013

2012 Розділи «Право на справедливий суд», «Право на свободу» у *Права людини в Україні – 2011 рік. Щорічна доповідь правозахисних організацій*. Харків, Права людини, 2012

2011 Розділи «Право на справедливий суд», «Право на свободу» у *Права людини в Україні – 2010 рік. Щорічна доповідь правозахисних організацій*. Харків, Права людини, 2011

2009 Розділи «Заборона катувань», «Право на свободу» у *Права людини в Україні – 2008 рік. Щорічна доповідь правозахисних організацій*. Харків, Права людини, 2009

2008 Розділи «Заборона катувань», «Право на свободу» у *Права людини в Україні – 2007 рік. Щорічна доповідь правозахисних організацій*. Харків, Права людини, 2008

2007 Розділи «Заборона катувань», «Право на свободу» у *Права людини в Україні – 2006 рік. Щорічна доповідь правозахисних організацій*. Харків, Права людини, 2007

2006 Розділи «Заборона катувань», «Право на свободу» у *Права людини в Україні – 2005 рік. Щорічна доповідь правозахисних організацій*. Харків, Права людини, 2006

2005 Розділи «Заборона катувань», «Право на свободу» у *Права людини в Україні – 2004 рік. Щорічна доповідь правозахисних організацій*, Харків, ХПГ-Фоліо, 2005

«Роль правозахисних організацій у попередженні катувань та жорстокого поводження» (у співавторстві із Є. Захаровим) у Незаконне насильство у правоохоронних органах: соціологічний, правовий та історичний аналіз, Харків, Національний університет внутрішніх справ / ХПГ, 2005

- «Захист від катувань, нелюдського і такого, що принижує гідність, поводження в практиці Європейського суду з прав людини» у *Проти катувань. Європейські механізми запобігання катуванням та жорстокому поводженню*, друге видання, Харків, ХПГ-ФОЛІО, 2005
- «Чтобы корова меньше ела и больше давала молока.... О предложениях Министра Юстиции по реформе правовой помощи», *Права людини*, 2005'3
- 2004 «Коментар щодо відповідності проекту Кримінально-процесуального кодексу України положенням Конституції України та Конвенції з прав людини, що забезпечують права на свободу» у *Громадські слухання: права людини та основні свободи в проекті кримінально-процесуального кодексу*, Харків, ХПГ-ФОЛІО, 2004
- «Коментар до проекту Кримінально-процесуального кодексу України, запропонованого до другого читання у Верховній Раді: загальні питання» у *Громадські слухання: права людини та основні свободи в проекті кримінально-процесуального кодексу*, Харків, ХПГ-ФОЛІО, 2004
- «Как «отмыть» незаконное задержание?», *Права людини*, 2003'31(323)
- 2003 «Коментар до проекту Кримінально-процесуального кодексу України», *Юридичний вісник України*, 13-19 вересня 2003 року, № 37
- «Захист від катувань, нелюдського і такого, що принижує гідність, поводження в практиці Європейського суду з прав людини» у *Проти катувань. Європейські механізми запобігання катуванням та жорстокому поводженню*, Харків, ХПГ-ФОЛІО, 2003
- «Незалежний правовий коментар Харківської правозахисної групи щодо кримінально-процесуальних аспектів оцінки дій судді Ю. Василенко, викладеної у рішеннях Верховного Суду від 27 грудня 2002 року», *Права людини*, 2003'1(74)
- 2002 «Допустимість даних, отриманих під час оперативно-розшукової діяльності у докази під час слухання про взяття під варту або звільнення», *Вісник Луганської Академії внутрішніх справ*, 2002, Спеціальний випуск, т. 2
- «О понятии предварительного заключения», *Право і безпека*, 2002'1

Нагороди

- 2008 Почесна грамота Кабінету Міністрів України

Володіння мовами

Українська: вільно

Англійська: читаю і пишу – вільно, розмовляю – добре

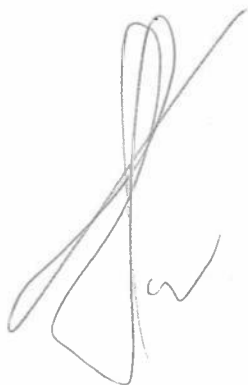
Французька: посередньо

Російська: вільно

Я підтверджую, що пройду інтенсивний курс з вивчення французької мови до та на початку виконання обов'язків судді ЄСПЛ

Я підтверджую, що буду постійно мешкати в Страсбурзі у разі обрання суддею ЄСПЛ

23.03.2021

A handwritten signature in dark ink, consisting of a large, stylized loop followed by a smaller, more fluid stroke.

МОТИВАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Бущенко Аркадія Петровича

**для участі у конкурсі з добору кандидатів для обрання суддею
Європейського суду з прав людини від України**

Більш ніж 20 років я займаюсь Конвенцією з прав людини і практикою Європейського суду.

Я маю досвід успішного представництва заявників у Європейському суді з прав людини, що певним чином свідчить про мій рівень знання Конвенції та практики Суду, та вміння ці знання застосовувати.

Весь цей час я різноманітними способами намагаюсь впровадити стандарти Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в національну правову систему: як практикуючий адвокат та керівник двох Центрів я створив в Україні напрямок стратегічного судового захисту, що спрямований не лише на допомогу потерпілим від порушень прав людини, а й на зміну правової системи через використання інноваційних юридичних технологій з залученням, у тому числі, міжнародних механізмів.

Я також займався вихованням фахівців у галузі захисту прав людини і застосування міжнародної судової практики, навчаючи адвокатів та юристів, долучених до роботи Центрів, проводячи велику кількість тренінгів та навчальних програм, готуючи посібники для використання в практичній діяльності. Для створення спільноти юристів, які вміють фахово використовувати стандарти прав людини, ми з колегами створили спеціалізований півторарічний курс «Стандарти прав людини в практиці адвокатів та суддів», у якому щорічно навчаються від 40 до 50 юристів. Низка випускників курсу стали суддями Верховного Суду та Вищого антикорупційного суду.

Не можу не почувати гордість за те, що багато з моїх зусиль не були марні: сотні посилань у судовій практиці на «мої» рішення ЄСПЛ, використання цих рішень ЄСПЛ у професійних та політичних дебатах, при розробленні державних програм і стратегій та змін законодавства. Мої знання та досвід у застосуванні Конвенції з прав людини та інших міжнародних інструментів дали стали в нагоді команді видатних експертів, які у 2006-2009 роках розробляли новий Кримінальний процесуальний кодекс України. Врешті цей проект, розроблений робочою групою при Національній комісії зі зміцнення демократії

та утвердження верховенства права в ці роки, став основою для остаточної редакції нового Кодексу.

Протягом більш ніж трьох років я здійснюю судочинство на посаді судді Верховного Суду, що дало мені можливість безпосередньо впливати на національну судову практику. У той же час це відкрило мені додаткові грані проблематики прав людини у контексті кримінального судочинства і збагатило мої уявлення про витoki існуючих проблем.

Таким чином, переважна частина мого професійного життя була віддана Конвенції з прав людини та Європейському суду з прав людини.

Тому я вважаю своє рішення прийняти участь у конкурсі на посаду судді Європейського суду з прав людини природним продовженням своєї попередньої діяльності. Маючи різноманітний професійний і життєвий досвід, заслуживши певний авторитет у професійних колах, дотичних до проблематики Конвенції з прав людини, та у правозахисній спільності України, так і в інших країнах, я думаю, що зможу гідно представляти Україну в цій авторитетній судовій установі. Я певен, що моє глибоке знання національної практики та пануючих правових уявлень не тільки в Україні, а й в інших постсоціалістичних країнах, стануть в нагоді колегам з інших країн під час розгляду конкретних справ та опрацювання відповідних правових концепцій, що розвивають практику Суду.

З повагою,

Аркадій Бущенко

23.03.2021